



V Bruseli 10. 2. 2023  
COM(2023) 68 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

**podľa článku 278a Colného kódexu Únie, pokiaľ ide o pokrok dosiahnutý vo vývoji  
elektronických systémov stanovených v kódexe**

{SWD(2023) 29 final}

## **SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

**podľa článku 278a Colného kódexu Únie, pokiaľ ide o pokrok dosiahnutý vo vývoji  
elektronických systémov stanovených v kódexe**

### **Obsah**

<b>1. ÚVOD .....</b>	<b>2</b>
<b>2. SÚVISLOSTI .....</b>	<b>2</b>
<b>3. METODIKA PROJEKTOV ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMOV PODĽA CKÚ .....</b>	<b>3</b>
<b>4. CELKOVÝ PREHĽAD POKROKU PRI ZAVÁDZANÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMOV PODĽA CKÚ .....</b>	<b>4</b>
<b>4.1. Projekty dokončené do roku 2022.....</b>	<b>4</b>
<b>4.2. Prebiehajúce projekty .....</b>	<b>4</b>
<b>4.2.1. Transeurópske projekty.....</b>	<b>4</b>
<b>4.2.2. Vnútroštátne projekty.....</b>	<b>9</b>
<b>4.3. Riziká oneskorenia pri zavádzaní IT systémov podľa CKÚ .....</b>	<b>9</b>
<b>4.4. Zmierňujúce opatrenia .....</b>	<b>12</b>
<b>5. ZHRNUTIE A ZÁVERY .....</b>	<b>14</b>

## 1. ÚVOD

Toto je štvrtá správa Komisie podľa článku 278a Colného kódexu Únie (ďalej len „CKÚ“)<sup>1</sup> o pokroku dosiahnutom vo vývoji elektronických systémov stanovených v CKÚ<sup>2</sup>. Tohtoročná správa sa podrobne zaoberá neustálym pokrokom vo vývoji elektronických systémov a opisuje sa v nej vývoj k plne digitálnemu colnému prostrediu od nadobudnutia účinnosti CKÚ. Na tento účel sa správa opiera o pracovný program CKÚ<sup>3</sup>, ktorý sa považuje za východisko pre vykazovanie dosiahnutého pokroku.

Projekty uvedené v pracovnom programe CKÚ sa dajú rozdeliť na tri kategórie systémov:

- i) **jedenásť centrálnych transeurópskych systémov**, ktoré má vyvinúť alebo modernizovať Komisia (často si to vyžaduje aj vývoj alebo modernizáciu vnútroštátnych systémov členskými štátmi);
- ii) **tri decentralizované transeurópske systémy**, ktoré má vyvinúť alebo zmodernizovať Komisia, avšak majú významnú vnútroštátnu zložku, ktorú majú zaviesť členské štáty, a
- iii) **tri vnútroštátne systémy**, ktoré musia vyvinúť alebo zmodernizovať výlučne členské štáty.

V tejto správe sa analyzuje hmatateľný pokrok dosiahnutý pri všetkých troch typoch systémov a uvádzajú sa ciele, ktoré sa majú dosiahnuť v rámci každého projektu, architektúra projektu a plánovanie. Na tomto základe sa v správe poukazuje na prípadné oneskorenia, ak boli identifikované, ako aj na plánované opatrenia na ich zmiernenie. Celkové posúdenie pokroku dosiahnutého pri realizácii pracovného programu CKÚ je zhrnuté v závere tejto správy (oddiel 5) a vyplýva z neho, že zatiaľ čo v prípade niektorých zo zostávajúcich projektov sa pracuje na ich dokončení v súlade s plánovacím harmonogramom, pri iných projektoch (predovšetkým vnútroštátnych systémoch) dochádza k oneskoreniam presahujúcim zákonné lehoty, čo si vyžiadalo udelenie výnimiek Komisiou. Podrobnejšie informácie o plánovaní a stave každého projektu sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie<sup>4</sup> zverejnenom spolu s touto správou.

## 2. SÚVISLOSTI

CKÚ nadobudol účinnosť 1. mája 2016 a po jeho zmene v roku 2019<sup>5</sup> v ňom boli stanovené lehoty v rokoch 2020, 2022 a 2025 na postupné dokončenie projektov, pokiaľ ide o prechod na nové IT systémy a ich uplatňovanie. V článku 278 CKÚ sa stanovuje, že existujúce elektronické systémy a papierové systémy sa môžu pri plnení colných formalít používať naďalej (takzvané prechodné ustanovenia), až kým nebudú nové alebo zmodernizované elektronické systémy plánované podľa CKÚ funkčné. Prechodné ustanovenia sa musia prestať uplatňovať hneď po zavedení príslušných elektronických systémov.

Na podporu tohto zložitého procesu elektronického prechodu na plne digitálne colné prostredie sa v pracovnom programe CKÚ stanovujú lehoty pre každý elektronický systém (a jeho prípadné fázy) počas obdobia 2020 až 2025.

---

<sup>1</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1 – 101).

<sup>2</sup> Správy Komisie Európskemu parlamentu a Rade:  
2019: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0629>,  
2020: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/ALL/?uri=CELEX:52020DC0806>,  
2021: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:52021DC0791>.

<sup>3</sup> Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/2151 z 13. decembra 2019, ktorým sa stanovuje pracovný program týkajúci sa vývoja a zavedenia elektronických systémov stanovených v Colnom kódexe Únie (Ú. v. EÚ L 325, 16.12.2019, s. 168 – 182).

<sup>4</sup> Sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie k správe Komisie Európskemu parlamentu a Rade podľa článku 278a Colného kódexu Únie, pokiaľ ide o pokrok dosiahnutý vo vývoji elektronických systémov stanovených v kódexe, SWD(2023) 29 final.

<sup>5</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/632 zo 17. apríla 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 952/2013 s cieľom predĺžiť prechodné používanie iných prostriedkov ako techník elektronického spracovania údajov stanovených v Colnom kódexe Únie (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 54 – 58).

Podľa článku 278a musí Komisia predkladať výročnú správu o pokroku pri zavádzaní chýbajúcich elektronických systémov. Na tento účel Komisia získala príslušné informácie z týchto zdrojov:

1. vnútroštátne plány, ktoré členské štáty musia predkladať dvakrát ročne (v januári a v júni);
2. prieskum, ktorý sa realizuje medzi útvarmi Komisie a medzi členskými štátmi s cieľom zistiť pokrok.

Prostredníctvom prieskumu sa od členských štátov aj Komisie zozbierali informácie o skutočnom pokroku v porovnaní s plánmi. Údaje získané z prieskumu sú jednak kvantitatívne v podobe dodržaných alebo nedodržaných lehôt a splnených alebo nesplnených čiastkových cieľov, jednak kvalitatívne v podobe podrobného opisu odhadovanej zložitosti projektov, existujúcich problémov, predpokladaných rizík, oneskorení a dôvodov týchto oneskorení, ako aj plánovaných a/alebo prijatých zmierňujúcich opatrení;

3. špecializovaný prieskum o realizácii vnútroštátnych projektov.

Špecializovaný prieskum o pokroku dosiahnutom pri realizácii vnútroštátnych projektov poskytol širší pohľad na napredovanie členských štátov v súvislosti s oznámením o príchode, oznámením o predložení tovaru, dočasným uskladnením, so zložkou 2 osobitných colných režimov a s modernizáciou vnútroštátnych systémov dovozu vzhľadom na blížiacu sa lehotu 31. decembra 2022 stanovenú v CKÚ;

4. dvojstranné stretnutia na vysokej úrovni medzi Generálnym riaditeľstvom Komisie pre dane a colnú úniu (GR TAXUD) a riaditeľstvami členských štátov pre colné IT systémy.

Na základe výsledkov prieskumov získala Komisia jasný prehľad o stave jednotlivých systémov. Zistilo sa, že aktuálne informácie sú dôležité na získanie uceleného a presného obrazu o stave každého projektu CKÚ v členských štátoch, na pochopenie problémov, ktorým členské štáty čelili, a na poskytnutie nápadov na zlepšenie problematických situácií. Preto sa uskutočnili dvojstranné stretnutia na vysokej úrovni s riaditeľstvom pre colné IT systémy každého členského štátu;

5. výstupy z transeurópskych programov koordinácie a monitorovania.

Táto správa obsahuje aj analýzu založenú na podrobnejších informáciách nahlásených členskými štátmi v rámci koordinačných programov zavedených po roku 2020 pre hlavné decentralizované transeurópske systémy v oblasti tranzitu a vývozu.

---

Súčasťou tejto výročnej správy je posúdenie **pokroku dosiahnutého k 30. júnu 2022** vrátane výhľadu **očakávaného pokroku do 31. decembra 2022** s cieľom získať ucelený obraz o pokroku, ktorý sa v roku 2022 dosiahol.

---

### 3. METODIKA PROJEKTOV ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMOV PODĽA CKÚ

V rámci najnovšieho vývoja projektov CKÚ sa optimalizovala metodika projektov. Modelovanie pracovného postupu, modelovanie údajov a technické špecifikácie sa od začiatku vypracúvajú vo väčšej miere paralelne a v úzkej spolupráci s odborníkmi na otázky práva, obchodovania a informačných technológií z Komisie aj členských štátov. Komisia a členské štáty využívajú agilnejšie procesy vývoja elektronických systémov podľa CKÚ, pričom poskytujú postupne sa rozširujúce funkcie pre používateľov prostredníctvom rýchlejších a lepšie zvládnuteľných verzií softvéru.

Zástupcovia Komisie a členských štátov sa pravidelne stretávajú, aby zadefinovali a dohodli túto projektovú dokumentáciu pre každý transeurópsky systém. Komisia navyše vedie systematické konzultácie s obchodnou komunitou prostredníctvom kontaktnej skupiny pre obchod. Členské štáty majú povinnosť byť v priamom kontakte so svojimi obchodníkmi, pokiaľ ide o vnútroštátne plány a obchodnú dokumentáciu. Veľkou výzvou je zabezpečiť, aby existujúce systémy naďalej hladko fungovali, kým sa vyvíjajú nové systémy. Po ich dokončení je najdôležitejšie zabezpečiť hladký prechod z existujúcich systémov na zmodernizované systémy. Je to nevyhnutné preto, aby sa zabezpečilo, že tento prechod neovplyvní obchodné a colné operácie.

## 4. CELKOVÝ PREHĽAD POKROKU PRI ZAVÁDZANÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMOV PODĽA CKÚ

Pracovný program CKÚ obsahuje sedemnást projektov, ktorých cieľom je zavedenie požadovaných elektronických systémov, vrátane štrnástich transeurópskych projektov, za ktoré zodpovedá Komisia spoločne s členskými štátmi, a troch projektov, za ktoré nesú výhradnú zodpovednosť členské štáty.

### 4.1. Projekty dokončené do roku 2022

Komisia môže oznámiť úspešné zavedenie týchto nových alebo zmodernizovaných systémov:

- systém registrovaných vývozcov podľa CKÚ – *REX* (nový): zavedený v roku 2017,
- rozhodnutia colných orgánov podľa CKÚ – *CDS* (nový): zavedený v roku 2017,
- priamy prístup obchodníkov k európskym informačným systémom podľa CKÚ – *UUM-DS* (jednotná správa používateľov a digitálneho podpisu) (nový): zavedený v roku 2017,
- systém registrácie a identifikácie hospodárskych subjektov 2 podľa CKÚ – *EORI2* (modernizácia): zavedený v roku 2018,
- Surveillance 3 podľa CKÚ – *SURV3* (modernizácia): zavedený v roku 2018,
- záväzná informácia o nomenklatúrnom zatriedení tovaru podľa CKÚ – *ZINZ* (modernizácia): zavedený v roku 2019,
- schválené hospodárske subjekty podľa CKÚ – *AEO* (modernizácia): zavedený v roku 2019,
- informačné hárky pre osobitné colné režimy podľa CKÚ – *INF* (nový): zavedený v roku 2020,
- verzia 1 systému kontroly dovozu 2 podľa CKÚ – *verzia 1 systému ICS2* (modernizácia): zavedený v roku 2021.

### 4.2. Prebiehajúce projekty

V prípade prebiehajúcich projektov je cieľom tejto správy poukázať na úspechy dosiahnuté v roku 2022, ale aj identifikovať problémy, ktoré sa vyskytli pri realizácii vnútroštátnych projektov.

Transeurópske projekty, ktorých zavedenie je naplánované v rokoch 2023 až 2025, sú uvedené v oddiele 4.2.1. Štyri z týchto projektov majú časové rozpätie na zavedenie do roku 2023.

Táto správa sa zameriava na realizáciu troch vnútroštátnych projektov uvedených v oddiele 4.2.2, konkrétne na oznámenie o príchode, oznámenie o predložení tovaru a dočasné uskladnenie; osobitné colné režimy – zložka 2 a na modernizáciu vnútroštátnych systémov dovozu. Ich uvedenie do prevádzky je naplánované do 31. decembra 2022, ako sa stanovuje v CKÚ. Mnohé členské štáty však Komisii oznámili, že nie sú schopné dodržať dátum stanovený v CKÚ, čo ďalej prehlbuje riziko uvedené v predchádzajúcich výročných správach o pokroku podľa CKÚ.

#### 4.2.1. Transeurópske projekty

Pokiaľ ide o transeurópske projekty, v roku 2022 bol vypracovaný a ako základ pre prácu na vývoji systémov odsúhlasený súbor projektovej dokumentácie v oblasti IT.

Tieto transeurópske projekty majú špecifickú architektúru, ktorá si v niektorých prípadoch vyžaduje kombináciu centrálnych a vnútroštátnych zložiek a jednej alebo viacerých fáz projektu, a podľa článku 278 ods. 3 CKÚ majú byť zavedené najneskôr do 31. decembra 2025. Opis každého projektu a dosiahnutý pokrok sú uvedené ďalej.

1. **Riadenie záruk podľa CKÚ – *GUM*** (nový): cieľom je zaistiť pridelovanie a riadenie rozličných druhov záruk v reálnom čase v celej EÚ. Vyššia rýchlosť spracovania, vysledovateľnosť a monitorovanie záruk elektronickými prostriedkami medzi colnými úradmi má viesť k rýchlejšej identifikácii prípadov, v ktorých sa záruky považujú za neplatné alebo nedostatočné na pokrytie colného dlhu, ktorý vznikol alebo by mohol vzniknúť. Decentralizovaná zložka systému *GUM 2* sa má vyvinúť na vnútroštátnej úrovni, čo

členským štátom dáva možnosť zahrnúť funkcie<sup>6</sup>, ktoré sú potrebné len na vnútroštátnej úrovni (napríklad vnútroštátne záruky).

**Pokrok:** vzhľadom na právne medzníky v pracovnom programe CKÚ Komisia dokončila technické špecifikácie do 30. septembra 2022 pre zložku 1, ktorá súvisí s *transeurópskym systémom riadenia záruk*, a členské štáty majú dokončiť svoje technické špecifikácie do 30. novembra 2024 pre zložku 2, ktorá súvisí s *vnútroštátnym systémom riadenia záruk*.

Pokiaľ ide o *vnútroštátny systém riadenia záruk*, členské štáty uviedli prevažne nízku úroveň rizika pre včasné dodanie projektu so strednou/nízkou úrovňou zložitosti. Štyri členské štáty oznámili, že ich vnútroštátna zložka systému je už zavedená, pričom len v prípade dvoch členských štátov sa predpokladá oneskorenie v súvislosti s čiastkovým cieľom uvedenia do prevádzky.

- 2. Systém kontroly dovozu 2 podľa CKÚ – ICS2 (modernizácia):** cieľom je posilnenie bezpečnosti a ochrany dodávateľského reťazca prostredníctvom zlepšenia kvality údajov, uchovávanía údajov, dostupnosti údajov a výmeny údajov vo vzťahu k oznámeniam pred príchodom („predbežné colné vyhlásenia o vstupe“) a súvisiacim informáciám týkajúcim sa rizík a kontroly. Projekt konkrétne uľahčí spoluprácu medzi členskými štátmi pri analýze rizík. Dodaný bude v troch častiach, čo umožní dobre realizovateľný prechod podľa druhu dopravy.

**Pokrok:** pokračuje vývoj *verzie 2*, ktorá ako svoj základ používa *verziu 1*. Táto druhá verzia obsahuje nové obchodné modely odrážajúce obchodné potreby, pravidlá a používateľské rozhrania, pridáva zvýšenú komplexnosť časovačov, kvalitu údajov, pravidlá konzistentnosti údajov a prepojenie pre viacnásobné podania a oznámenia o príchode.

V súčasnosti je výzvou migrácia z *verzie 1* na *verziu 2* vzhľadom na rôzne prechodné obdobia. Stratégia prechodu bola dokončená a zverejnená v roku 2021, pričom sa odsúhlasili protokoly a postupy nepretržitého krízového riadenia, ktoré sa distribuovali všetkým členským štátom. Členské štáty momentálne pripravujú vnútroštátne funkčné a technické špecifikácie založené na spoločných špecifikáciách EÚ, ktoré poskytuje GR TAXUD. V súvislosti s pokrokom vo vývoji členské štáty poukázali na vyššiu úroveň zložitosti, najmä pokiaľ ide o zvýšený počet zainteresovaných strán z tretích krajín v oblasti obchodu, ktoré treba osloviť, a ich pripravenosť na testovanie. To so sebou prináša riziká pre včasnú pripravenosť členských štátov a obchodníkov.

Práce na dokumente „Operational guidance compendium“ (súbor prevádzkových usmernení) pre *verziu 2* boli ukončené v prvom štvrtroku 2022 a zároveň sa aktualizoval Plán na zabezpečenie kontinuity činností tak, aby zahŕňal prevádzku *verzie 2*. V apríli 2022 bol uverejnený „End-to-End organisation document“ (dokument o organizácii medzi koncovými bodmi) určený členským štátom a hospodárskym subjektom. S cieľom pripraviť colné správy členských štátov na skúšky zhody systému ICS2 prebiehali v druhom štvrtroku 2022 vzdelávacie kampane. Samotné skúšky zhody sa začali v treťom štvrtroku 2022.

Pokiaľ ide o stav oznámený v súvislosti s vývojom systému ICS2, členské štáty sa v súčasnosti zameriavajú na *verziu 2*.

- 3. Dôkaz o statuse Únie podľa CKÚ – PoUS (nový):** tento systém bude slúžiť na uchovávanie, správu a vyhľadávanie všetkých dokladov, ktoré obchodníci poskytujú na preukázanie statusu Únie, pokiaľ ide o ich tovar. Tento projekt môže byť zavedený buď centrálnne, alebo vnútroštátne, ale mnohé členské štáty výslovne vyjadrili zámer používať centrálny systém vyvinutý Komisiou. Vzhľadom na vzájomnú závislosť medzi zavedením colného zoznamu tovaru podľa CKÚ ako dôkazu o statuse Únie a implementáciou európskej jednotnej námornej platformy sa projekt dokončí v dvoch fázach, aby sa predišlo nezrovnalostiam a znížili sa riziká.

---

<sup>6</sup> Okrem spoločných funkcií pre zložku 1 systému GUM.

**Pokrok:** v prípade fázy 1 systému PoUS sa technické a systémové špecifikácie dokončili v prvom štvrtroku 2022. V rámci tohto projektu sa využíva prístup podobný agilnému vývoju, pričom sa napreduje podľa plánu stanoveného v pracovnom programe CKÚ<sup>7</sup>.

V čase písania tohto dokumentu prebieha fáza budovania, ktorej ukončenie je naplánované na november 2022. Začiatok skúšok zhody sa predpokladá ešte v roku 2022.

Pokiaľ ide o fázu 2 systému PoUS, funkčné špecifikácie pre colný zoznam tovaru (ďalej aj „CGM“ z angl. *Customs Goods Manifest*) odsúhlasili členské štáty v druhom štvrtroku 2021 a príprava technických a systémových špecifikácií sa má podľa plánu začať v prvom štvrtroku 2023. V dôsledku prác na technickej implementácii a nedávnych právnych diskusií sa pristúpilo k riadeniu zmien s cieľom zosúladiť funkčné špecifikácie.

Zdôraznilo sa, že dátum zavedenia fázy 2 systému PoUS – CGM (2. jún 2025) nie je plne zosúladený s dátumom zavedenia európskeho prostredia jednotnej námornej platformy (EMSWe) (15. august 2025). Vzhľadom na predpoklad, že systém PoUS bude dostávať značný objem colných zoznamov tovaru cez prostredie EMSWe a rozdiel medzi dátumami by pre obchodníkov predstavoval zbytočnú záťaž, sa počíta s tým, že sa zabezpečí zosúladenie dátumov zavedenia týchto dvoch projektov.

- 4. Centralizované colné konanie pre dovoz podľa CKÚ – CCI (nový):** cieľom je umožniť umiestňovanie tovaru do colného režimu v centralizovanom colnom konaní, čím sa hospodárskym subjektom umožní, aby centralizovali svoju činnosť z hľadiska colného konania. Spracovanie colných vyhlásení a fyzické prepustenie tovaru sa budú koordinovať medzi príslušnými colnými úradmi. Systém bude založený na nových vnútroštátnych systémoch dovozu a umožní automatické fungovanie procesu centralizovaného colného konania na európskej úrovni.

**Pokrok:** pokiaľ ide o fázu 1 systému CCI, v prvom štvrtroku 2022 sa v prvých členských štátoch začali predbežné skúšky zhody, pričom jeden členský štát plánoval ukončiť testovacie činnosti do decembra 2022 a v prvom štvrtroku 2023 zaviesť systém CCI so štandardným colným vyhlásením.

Čo sa týka posúdenia miery dokončenia systému, približne 75 % členských štátov uviedlo, že vývoj systému prebieha podľa plánu. Niekoľko členských štátov však uviedlo, že v súčasnom štádiu sa zavedenie systému omešká oproti lehote stanovenej v pracovnom programe CKÚ. To môže znamenať, že niektorí obchodníci, ktorí budú chcieť využívať centralizované colné konanie pre všetky svoje operácie, to budú môcť v niektorých členských štátoch urobiť s oneskorením.

Komisia dokončila technické špecifikácie pre fázu 2 systému CCI k 30. júnu 2022, teda v dostatočnom predstihu pred plánovaným začiatkom časového rozpätia na zavedenie v októbri 2023.

- 5. Nový počítačový tranzitný systém podľa CKÚ – NCTS (modernizácia):** nový počítačový tranzitný systém uvádza existujúci tranzitný systém Únie a spoločný tranzitný systém do súladu s právnymi ustanoveniami CKÚ vrátane zosúladenia výmen informácií s požiadavkami na údaje podľa CKÚ a modernizácie a vývoja rozhraní s ostatnými systémami.

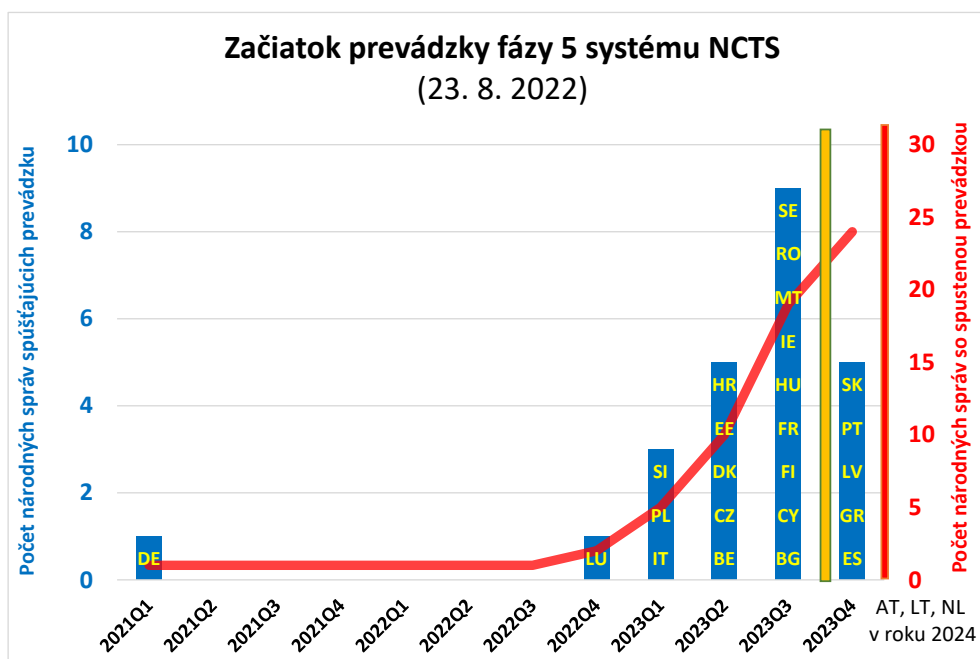
**Pokrok:** od prijatia technických špecifikácií je ťažké získať potrebné zdroje pre vnútroštátnu vývojovú časť fázy 5 systému NCTS, pretože pozornosť členských štátov sa presunula na oblasti s vyššou prioritou. Uvedenie do prevádzky sa presúva až na rok 2023, konkrétne na štvrtý štvrtrok 2023, čo ďalej zvyšuje tlak na dosiahnutie čiastkového cieľa 1. decembra 2023. Celkovo všetky členské štáty pokročili v zavádzaní svojich systémov. Pomalý pokrok dosiahnutý pri zavádzaní ich vnútroštátnych systémov však naznačuje veľké riziko oneskorenia pre dokončenie fázy 5 systému NCTS. V súčasnosti je prechod dokončený na 48 %, pričom pôvodne sa plánovalo dosiahnuť úroveň 72 %. Napriek tomu väčšina

---

<sup>7</sup> Podľa pracovného programu CKÚ sa predpokladá, že zložka sa uvedie do prevádzky 2. júna 2025.

členských štátov oznámila, že je na dobrej ceste k prechodu metódou „veľkého tresku“, ktorý je naplánovaný na 1. decembra 2023.

Pokiaľ ide o fázu 5 systému NCTS, všetky členské štáty okrem troch potvrdili, že prevádzku plánujú spustiť v priebehu časového rozpätia na zavedenie systému od prvého štvrtého roka 2021 do štvrtého štvrtého roka 2023. Tento postup znázorňuje Obrázok 1. Žltý pruh označuje lehotu, dokedy členské štáty majú pripraviť ukončenie existujúcich vývozných a tranzitných systémov a začať prevádzku nových systémov s cieľom byť pripravené sa na zákonnú lehotu označenú červeným pruhom.



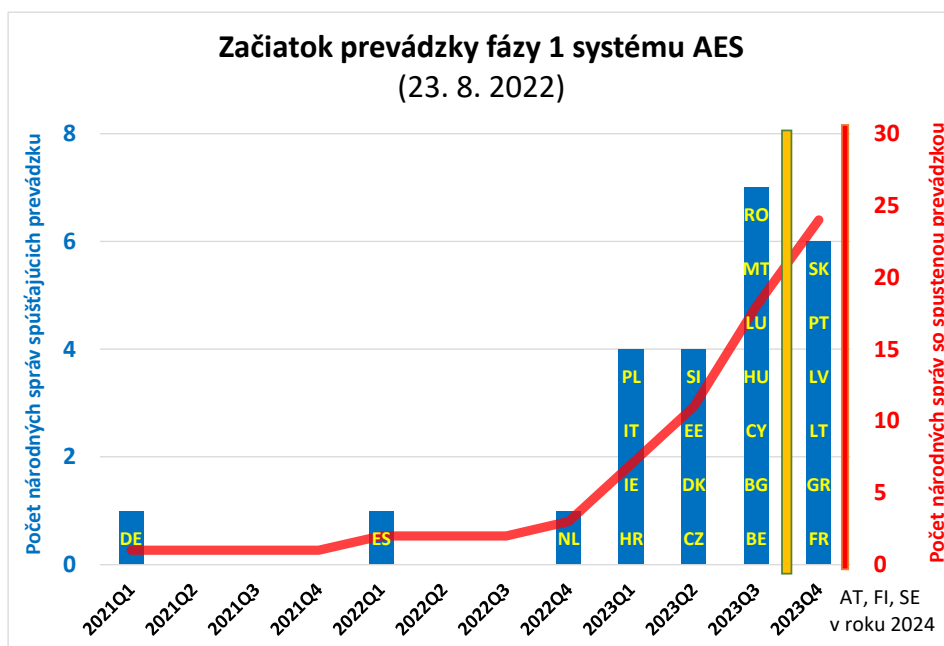
Obrázok 1 – Uvedenie fázy 5 systému NCTS do prevádzky podľa národných správ

Pokiaľ ide o fázu 6 systému NCTS (prepojenie s inými systémami), riadiaci výbor pre IT (ITSC), Rada pre informačné technológie a kybernetickú bezpečnosť (ITCB) a európska skupina pre certifikáciu kybernetickej bezpečnosti (ECCG) schválili v štvrtom štvrtého roka 2021 zdôvodnenie projektu a výhľadový dokument. Funkčné a technické špecifikácie sa vypracúvajú súbežne, v iteráciách. Skúšky zhody a zavedenie môžu byť ovplyvnené tým, že niektoré členské štáty zavedú fázu 5 systému NCTS neskôr, ako sa plánovalo.

- Automatizovaný systém vývozu podľa CKÚ – AES:** cieľom modernizácie existujúceho transeurópskeho systému (projekt Zložka 1) aj existujúcich vnútroštátnych systémov vývozu (projekt Zložka 2) je implementovať požiadavky CKÚ na vývoz a výstup tovaru. Projekt súvisiaci s transeurópskym systémom AES zahŕňa zavedenie zjednodušení podľa CKÚ ponúkaných obchodníkom na uľahčenie vývozu tovaru pre európske spoločnosti, ako je napríklad centralizované colné konanie pri vývoze, ako aj zavedenie povinností podľa CKÚ týkajúcich sa lepšieho monitorovania tovaru, ktorý opúšťa colné územie EÚ, s cieľom predchádzať podvodom.

**Pokrok:** najdôležitejšou udalosťou prvého polroka 2022 je spustenie medzinárodnej prevádzky zložky 1 systému AES v dvoch členských štátoch v apríli 2022. Ďalších päť členských štátov spustí prevádzku do konca roka 2022, resp. začiatkom roka 2023. Reprezentatívny počet členských štátov buď pokročil v príprave technických špecifikácií, alebo ich dokončil, zatiaľ čo štyri členské štáty ešte nezačali činnosti s nimi súvisiace. Prechodné obdobia, ktoré členské štáty ponúkajú svojim obchodným komunitám, sú čoraz kratšie, ak nie úplne zrušené v dôsledku nutného prechodu metódou „veľkého tresku“ pre nedostatok času. Všetky členské štáty okrem troch potvrdili, že prevádzku plánujú spustiť v priebehu časového rozpätia na zavedenie systému od prvého štvrtého roka 2021 do štvrtého štvrtého roka 2023. Tento pokrok je znázornený na Obrázok 2.





Obrázok 2 – Uvedenie zložky 1 systému AES do prevádzky podľa národných správ

Čo sa týka zložky 2 systému AES, t. j. modernizácie vnútroštátnych systémov vývozu, reprezentatívny počet členských štátov buď pokročil v príprave technických špecifikácií, alebo ich dokončil, zatiaľ čo šesť členských štátov uviedlo, že ešte nezačali činnosti s nimi súvisiace.

Pokiaľ ide o **zhrnutie** stavu zostávajúcich transeurópskych projektov, Komisia je na dobrej ceste dodržať zákonné lehoty dohodnuté v kontexte CKÚ a pracovného programu CKÚ a splniť čiastkové ciele projektu stanovené vo viacročnom strategickom pláne pre colníctvo z roku 2019. V súvislosti so zavedením vnútroštátnych zložiek týchto transeurópskych systémov boli v členských štátoch identifikované určité riziká oneskorenia, najmä v prípade verzie 2 systému ICS2, fázy 1 systému CCI, systému AES a fázy 5 systému NCTS (pozri oddiel 4.3).

V neposlednom rade treba zdôrazniť, že Komisia z hľadiska vykonávania pracovného programu CKÚ bude mať do decembra 2022 dokončených približne 87 % svojich činností (minulý rok bolo dokončených 84 % celkového objemu prác na vývoji). Tento percentuálny podiel vychádza iba z kľúčových ukazovateľov výkonnosti činností pridelených Komisii a nie sú v ňom zachytené činnosti vykonávané členskými štátmi. V ďalej uvedenom prehľade sú znázornené vyhlídky odrážajúce pokrok a plánovanie GR TAXUD.

Harmonogram	% dokončených činností
Do konca roka 2022	87 %
Do konca roka 2023	95 %
Do konca roka 2024	97 %
Do konca roka 2025	100 %

Obrázok 1 – Približný percentuálny podiel dokončených vývojových činností Komisie

Zatiaľ čo v prípade väčšiny projektových činností Komisie nie je zavádzanie závislé od pokroku na vnútroštátnej úrovni, určitý vplyv existuje pri niektorých typoch činností vykonávaných v úzkej spolupráci medzi Komisiou a členskými štátmi, ako sú napríklad skúšky zhody vnútroštátnej zložky transeurópskeho systému. Možno povedať, že v dôsledku tohto vedľajšieho vplyvu majú oneskorenia pri zavádzaní vnútroštátnych zložiek v konkrétnych členských štátoch vplyv na celkové výsledky dosiahnuté pri vykonávaní CKÚ.

#### 4.2.2. Vnútroštátne projekty

Členské štáty majú dokončiť modernizáciu svojich **troch plne vnútroštátnych projektov**<sup>8</sup>. Vývojové činnosti sú vnútroštátnou záležitosťou, pričom procesy a požiadavky na údaje pre vonkajšiu oblasť sú vymedzené prostredníctvom právnych predpisov Únie.

Tri vnútroštátne projekty, ktoré majú byť podľa článku 278 ods. 2 CKÚ zavedené do 31. decembra 2022, sú tieto:

1. **Oznámenie o príchode, oznámenie o predložení tovaru a dočasné uskladnenie podľa CKÚ (NA, PN a TS)** – (modernizácia): definovanie automatizácie procesov na vnútroštátnej úrovni vo vzťahu k oznámeniam o príchode dopravného prostriedku, predloženiu tovaru a vyhláseniam na dočasné uskladnenie podľa opisu v CKÚ. Tento projekt podporuje harmonizáciu naprieč všetkými členskými štátmi, pokiaľ ide o výmenu údajov medzi obchodníkmi a colnými orgánmi.

**Pokrok:** včasné dodanie požadovaných vnútroštátnych systémov všetkými členskými štátmi bolo už v minuloročnej správe označené za ohrozené. V porovnaní s výročnou správou o pokroku podľa CKÚ za rok 2021 došlo k ďalším oneskoreniam. Do konca roka 2022 dokončili NA len štyri členské štáty, PN sedem členských štátov a TS dokončilo len šesť členských štátov – pozri oddiel 3.1.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie priloženého k tejto správe.

2. **Vnútroštátne systémy dovozu podľa CKÚ – NIS** (modernizácia): cieľom je implementácia všetkých procesných a údajových požiadaviek vyplývajúcich z CKÚ, ktoré sa týkajú dovozu. Členské štáty musia ako prvý krok k dokončeniu týchto systémov vypracovať technické špecifikácie na svojej úrovni.

**Pokrok:** v porovnaní s výročnou správou o pokroku podľa CKÚ za rok 2021 došlo k ďalším oneskoreniam. Do konca roka 2022 dokončilo modernizáciu NIS podľa požiadaviek CKÚ len desať členských štátov – pozri oddiel 3.2.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie priloženého k tejto správe.

3. **Osobitné colné režimy podľa CKÚ – SP** (modernizácia): cieľom je harmonizovať a uľahčiť osobitné colné režimy (colné uskladňovanie, konečné použitie, dočasné použitie a aktívny a pasívny zušľachtovací styk). Členské štáty budú musieť zaviesť do svojich vnútroštátnych systémov všetky zmeny v rámci CKÚ vyžadované pre tieto osobitné colné režimy. Dovozná zložka bude súčasťou modernizácie projektu vnútroštátnych systémov dovozu podľa CKÚ, zatiaľ čo vývozná zložka SP sa zavedie v súlade s vnútroštátnym projektom automatizovaného systému vývozu podľa CKÚ (AES) a ako jeho súčasť.

**Pokrok:** vzhľadom na existujúce vzájomné závislosti s vnútroštátnymi systémami dovozu (modernizácia) a ďalšie špecifické okolnosti viacerých členských štátov nie je schopných dodržať zákonnú lehotu pre dovoznú zložku SP. Pätnásť členských štátov predpokladalo, že vývojové činnosti v prípade dovoznej zložky SP dokončia do konca roka 2022 – pozri oddiel 3.3.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie priloženého k tejto správe. Je však možné, že niektoré z nich tento čiastkový cieľ nespĺnili, vzhľadom na najnovší vývoj oznámený v súvislosti s ich modernizáciou systému NIS. V prípade vývoznej zložky SP s lehotou do 1. decembra 2023 vyzerá situácia lepšie, pričom väčšina členských štátov plánuje jej zavedenie v stanovených termínoch.

**Súhrne** možno konštatovať, že napriek vynaloženému úsiliu došlo v mnohých členských štátoch k oneskoreniam, a preto nebudú schopné dodržať lehotu na uvedenie vnútroštátnych systémov do prevádzky stanovenú v CKÚ (31. december 2022).

#### 4.3. Riziká oneskorenia pri zavádzaní IT systémov podľa CKÚ

Komisia dobre napreduje v prácach na vývoji, za ktoré nesie zodpovednosť, a nezistili ani nevyskytli sa žiadne oneskorenia presahujúce zákonné lehoty. Oznámené neboli ani žiadne závažné riziká, ktoré by

<sup>8</sup> Tento časový plán nezahŕňa vývoznú zložku vnútroštátneho systému pre osobitné colné režimy, ktorej činnosť a plánovanie sú úzko prepojené s automatizovaným systémom vývozu (AES).

mohli viesť k oneskorenému zavádzaniu. Hoci sme v tejto správe odlišili pokrok na strane Komisie od pokroku na strane členských štátov, vnútroštátne oneskorenia do určitej miery ovplyvňujú pokrok transeurópskych systémov, ako sú ICS2, CCI, AES a NCTS, a teda v obmedzenej miere aj činnosti Komisie. Prejavuje sa to napríklad v podobe dlhšie trvajúcich investícií do zdrojov na skúšky zhody, na podporu a monitorovanie transeurópskej koordinácie, ako aj v podobe poskytovania pomoci pri alternatívnych vnútroštátnych programoch vývoja a zavádzania a dokonca aj v podobe predĺženej údržby centrálnych zložiek zavedených na účely prechodu.

Pri pohľade na **celkový pokrok členských štátov pri zavádzaní systémov** možno konštatovať, že členské štáty postupne napredujú vo vývoji, za ktorý sú zodpovedné, ale väčšina z nich pomalšie, než sa plánovalo, čo vedie k tomu, že v prípade jedného alebo viacerých projektov **boli oznámené oneskorenia** presahujúce zákonné lehoty.

Členské štáty uviedli rôzne dôvody, ktorými opodstatňovali nahlásené oneskorenia. Väčšina problémov a rizík bola zaznamenaná opakovane viac rokov po sebe, čo malo vplyv na pokrok v ich činnostiach a v konečnom dôsledku spôsobilo oneskorenie vývoja ich systémov. Hlavnými príčinami problémov a rizík oneskorenia, ktoré členské štáty uviedli, sú **nedostatok finančných a ľudských zdrojov**, vplyv **balíka opatrení v oblasti DPH pre elektronický obchod**<sup>9</sup> a s ním súvisiace opätovné plánovanie, špecifické pracovné okolnosti spôsobené **pandémiou COVID-19**, konkurenčné priority a vplyv **brexitu a vojny na Ukrajine** na colníctvo. Členské štáty takisto poukázali na to, že **vnútroštátne IT infraštruktúry** nie sú schopné zabezpečiť potreby projektov, na **problémy s kapacitami dodávateľov a previazanosť s inými zainteresovanými stranami**, na **prechod a testovanie s hospodárskymi subjektmi**, neskoré alebo neúspešné **výzvy na predkladanie ponúk**, keď chceli externalizovať časti prác, a na **zložité integrovanie systémov v rámci projektov CKÚ**.

Vzhľadom na to, že pracovný program CKÚ bol vypracovaný v apríli 2019 a Komisia dodala funkčné a technické špecifikácie pre transeurópske systémy načas, z hľadiska riadenia sa zdá problematické, že stále existuje niekoľko členských štátov, v ktorých ešte neboli zadané zákazky (v čase nášho posúdenia v spolupráci s členskými štátmi) alebo v ktorých existujú značné problémy v procese vnútroštátneho obstarávania.

Komisia zorganizovala dvojstranné stretnutia, aby s každým členským štátom prediskutovala jeho problémy, zopakovala, že projekty CKÚ by mali mať prioritu, a poradila im, pokiaľ ide o následné kroky a opatrenia. V tejto súvislosti **dvadsaťštyri členských štátov zaslalo Komisii formálne žiadosti o výnimku** v súlade s článkom 6 ods. 4 CKÚ, ktoré sa týkali oneskorenia vnútroštátnych projektov presahujúcich lehotu 31. decembra 2022. Prehľad výnimiek, o ktoré členské štáty požiadali, je uvedený ďalej:

- V prípade zavedenia **oznámenia o príchode** požiadali o výnimku tieto členské štáty: AT, BG, BE, CY, CZ, DK, EE, ES, FR, EL, HU, HR, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI a SK. Zároveň AT, BG, CY, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, LT, LV, NL, PL, RO, SE a SI oznámili, že budú používať oznámenia o príchode integrované do verzie 2 systému ICS2 (zavedenie naplánované na 1. marca 2023). DE a IE pri projekte oznámenie o príchode uviedli poznámku „neuplatňuje sa“.
- V prípade zavedenia **oznámenia o predložení tovaru** požiadali o výnimku tieto členské štáty: AT, BE, CY, CZ, DK, EE, ES, FR, EL, HU, HR, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI a SK.
- V prípade zavedenia **dočasného uskladnenia** požiadali o výnimku tieto členské štáty: AT, BE, CY, CZ, DK, EE, ES, FR, EL, HU, HR, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI a SK.
- V prípade zavedenia **modernizácie vnútroštátnych systémov dovozu** požiadali o výnimku tieto členské štáty: AT, BE, CY, CZ, DK, ES, FR, EL, HU, LT, LU, MT, NL, PT, RO a SE. Tieto oneskorenia budú mať vplyv na transeurópsky projekt CCI a **zložku 2 osobitných colných režimov**, ktoré sa riadia rovnakým harmonogramom ako modernizácia vnútroštátneho systému dovozu.

<sup>9</sup> [Vykonávacie nariadenie Rady \(EÚ\) 2017/2459 z 5. decembra 2017](#) (Ú. v. EÚ L 348, 29.12.2017, s. 32 – 33).

Komisia starostlivo posúdila žiadosti od jednotlivých členských štátov a poskytnuté odôvodnenia z hľadiska špecifických okolností a prijala **vykonávacie rozhodnutia, ktorými sa žiadajúcim členským štátom udeľujú výnimky** pre oznámenie o príchode, oznámenie o predložení tovaru, dočasné uskladnenie a vnútroštátny systém dovozu, a to na obmedzené obdobie trvajúce do 31. decembra 2023. Okrem toho sa v prípade vnútroštátneho projektu pre vstup umožní iteratívny prístup pre námornú dopravu vzhľadom na jeho zosúladenie s dátumom stanoveným v pracovnom programe CKÚ pre verziu 3 systému ICS2.

Popri informáciách zozbieraných pre túto výročnú správu o pokroku, ako sa uvádza v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie, **niekoľko členských štátov informovalo Komisiu osobitne a formálne (prostredníctvom žiadosti o výnimku) o oneskoreniach v iných (najmä transeurópskych) projektoch:**

- V prípade zavedenia **verzie 2 systému ICS2** požiadali o výnimku tieto členské štáty: AT, DK, EE, FR, EL, NL a RO. Podobne CY, FI, FR, EL a NL nahlásili oneskorenie v súvislosti s **verziou 3 systému ICS2**. Pozri oddiel 4.3.1 a 4.3.2 sprievodného dokumentu k tejto správe.
- Pokiaľ ide o zavedenie **fázy 1 systému PoUS**, tento členský štát uviedol dátum plánovaného zavedenia, ktorý je po lehote stanovenej v pracovnom programe CKÚ: EL. Pokiaľ ide o **fázu 2**, FI oznámilo oneskorenie pri zavádzaní svojho systému. Pozri oddiel 4.4.2 sprievodného dokumentu k tejto správe.
- Pokiaľ ide o zavedenie **fázy 1 systému CCI**, tieto členské štáty uviedli dátum plánovaného začatia prevádzky, ktorý je po lehote stanovenej v pracovnom programe CKÚ: DE, DK, FI, FR a EL. Pokiaľ ide o **fázu 2 systému CCI**, EE a FI uviedli dátum plánovaného začatia prevádzky, ktorý je po lehote stanovenej v pracovnom programe. Pozri oddiel 4.5.2 sprievodného dokumentu k tejto správe.
- Pokiaľ ide o **fázu 5 systému NCTS**, AT, LT a NL uviedli oneskorenia v súvislosti so zavedením systému. Pozri oddiel 4.6.2 sprievodného dokumentu k tejto správe.
- Pokiaľ ide o zavedenie **zložky 1 systému AES**, AT, FI a SE uviedli dátum plánovaného začatia prevádzky, ktorý je po lehote stanovenej v pracovnom programe CKÚ. Pozri oddiel 4.7.2 sprievodného dokumentu k tejto správe.
- Pokiaľ ide o zavedenie **zložky 2 systému GUM**, tieto členské štáty uviedli dátum plánovaného začatia prevádzky, ktorý je po lehote stanovenej v pracovnom programe CKÚ: FI a FR. Pozri oddiel 4.2.2 sprievodného dokumentu k tejto správe.

Komisia veľmi pozorne analyzuje a monitoruje situáciu v prípade uvedených projektov a prijíma opatrenia na zvýšenie podpory (pozri oddiel 4.4).

Na záver sa konštatuje, že **väčšina členských štátov nebola schopná náležite zmierniť riziká uvedené v predchádzajúcich správach a v prípade vnútroštátnych projektov týkajúcich sa vstupu a dovozu s dátumom zavedenia 31. decembra 2022 skutočne došlo k oneskoreniam**. Oneskorenia, ku ktorým dochádza pri týchto projektoch, môžu mať negatívny vplyv na dodanie vnútroštátnych zložiek transeurópskych systémov, keďže zavedenie viacerých systémov bude vtesnané do kratšieho časového rozpätia. Okrem toho tieto oneskorenia obmedzujú schopnosť členských štátov aj EÚ získavať relevantné údaje a vykonávať kritickú analýzu údajov, čo vedie k oslabeniu nášho spoločného úsilia o účinný boj proti podvodom. Napokon výhody pre obchodníkov, ktoré sa predpokladajú v CKÚ a vyplývajú z úplnej digitalizácie colných postupov a z projektov na uľahčenie obchodu, ako je CCI, sa prejavujú až v neskoršej fáze ku koncu prechodného obdobia.

#### 4.4. Zmierňujúce opatrenia

Pokiaľ ide o **vnútroštátne projekty**, z informácií o plánovaní a pokroku, ktoré poskytli členské štáty, vyplýva, že v prípade NA/PN/TS, modernizácie vnútroštátnych systémov dovozu a zložky 2 osobitných colných režimov (NSP IMP) sa situácia v roku 2022 v porovnaní s plánovaním z roku 2021 zhoršila.

Vzhľadom na túto situáciu **Komisia zvyšovala podporu členským štátom prostredníctvom niekoľkých opatrení**. Komisia vykonávala podrobnejší dohľad tak, že častejšie získavala správy o pokroku od členských štátov a organizovala dvojstranné stretnutia na úrovni riaditeľov s každým členským štátom s cieľom prediskutovať pokrok a plánovanie. Zavádzanie IT systémov podľa CKÚ bolo opakovane zaradené do programu väčšiny misií generálneho riaditeľa s jeho protistranami, ako aj do programu plenárnych schôdzí s generálnymi riaditeľmi z členských štátov. Členské štáty boli vyzvané, aby prijali všetky potrebné zmierňujúce opatrenia a predložili žiadosti o financovanie z Fondu obnovy a odolnosti na pomoc pri práci na colných IT systémoch, avšak málokto z nich túto možnosť využili.

Komisia **poskytla členským štátom ďalšie usmernenia** na zavedenie vnútroštátnych projektov, napríklad vydala dokumentáciu o použití špecifikácií systému CCI aj pre vnútroštátne systémy dovozu a zriadila asistenčnú službu na GR TAXUD, ktorá pomáha pri riešení právnych, procesných a technických otázok.<sup>10</sup> Komisia takisto ponúkla **členským štátom dodatočnú podporu na každom uskutočnenom dvojstrannom stretnutí**. Členské štáty na tieto návrhy systematicky odpovedali, že ich situácia je špecifická, príslušné systémy sú vnútroštátnymi systémami s vnútroštátnymi špecifikami, a preto podpora zo strany Komisie nie je v skutočnosti potrebná. Snaha o zapojenie väčšieho počtu zainteresovaných strán do existujúcich vnútroštátnych projektov by dokonca mohla spôsobiť ďalšie oneskorenia. Podpora, ktorú členské štáty očakávajú od Komisie, sa týka výlučne revízie príslušných cieľových dátumov dodania podľa CKÚ v nadväznosti na ich oficiálne žiadosti o výnimky. Napriek tejto spätnej väzbe bude Komisia v rokoch 2023 až 2025 naďalej skúmať možnosť poskytovania dodatočnej podpory členským štátom, ktoré sú takejto podpore otvorené. Prípadne poskytne poradenstvo prostredníctvom konzultačných odborníkov v oblastiach, ako je správa a riadenie, riadenie projektov, riadenie zmien v pracovných procesoch, verejné obstarávanie, komunikácia atď. Členské štáty, ktoré by mohli mať o takéto poradenstvo alebo podporu záujem, sa vyzývajú, aby Komisii zaslali príslušné žiadosti.

Členské štáty uviedli, že zavádzajú tieto druhy zmierňujúcich opatrení: používanie agilnej metodiky vývoja, vyššia miera externého zabezpečovania vývojových činností alebo vykonávanie viacerých činností súbežne, mobilizácia dodatočných zdrojov, rozdelenie projektov do viacerých fáz a uprednostnenie základného rozsahu, ako aj potenciálna zmena organizačného nastavenia s ich dodávateľmi na zabezpečenie efektívnejšieho vývojového procesu. Tieto opatrenia sa týkajú vnútroštátnych a transeurópskych projektov.

Pokiaľ ide o projekty týkajúce sa **transeurópskych systémov**, Komisia pokračovala v poskytovaní podpory členským štátom, ktorú posilnila vytvorením inovačných mechanizmov vývoja a zavádzania, zlepšením prístupu k riadeniu a poskytovaním transeurópskych programov koordinácie a monitorovania. Toto je podrobnejšie opísané v ďalšom texte.

S cieľom znížiť riziko oneskorenia využíva Komisia agilný prístup, pokiaľ ide o vývoj a zavádzanie elektronických systémov podľa CKÚ, najmä vo fáze vývoja softvéru v rámci každého projektu. Vďaka tomu bude možné vytvárať prototypy, robiť rýchlejšie opravy a umožní to vyváženú pracovnú záťaž pre Komisiu a členské štáty. Táto metóda sa vyskúšala v projekte AES, v projekte fázy 5 systému NCTS a v projekte systému ICS2 a uvítali ju členské štáty aj obchodníci. Komisia okrem toho vytvorila mechanizmus posilnenej spolupráce medzi všetkými zainteresovanými stranami od začatia projektov, aby sa zvýšila kvalita prípravných činností a predišlo sa ťažkostiam pri prijímaní rozhodnutí a dodatočným požiadavkám v neskorších fázach projektov.

Komisia naďalej využíva prehľad z viacročného strategického plánu pre colníctvo (VSP-C) na sledovanie pokroku s cieľom identifikovať potenciálne oneskorenia v počiatočnej fáze. Východiskom pre čiastkové ciele prehľadu ukazovateľov je VSP-C 2019 a pracovný program CKÚ z roku 2019. Prehľad ukazovateľov

<sup>10</sup> 21. február 2022, Ares (2022) 1297882.

sa na informačné a riadiace účely každý štvrtý rok predkladá členským štátom (Koordinačná skupina pre elektronické colníctvo) a obchodnej komunite (kontaktná skupina pre obchod).

Komisia nielen monitoruje pokrok dosiahnutý vo vzťahu k hlavným čiastkovým cieľom projektu, ako sú stanovené v pracovnom programe CKÚ a v pláne VSP-C, ale takisto určuje konkrétne priebežné čiastkové ciele pre každý projekt (napr. čiastkové ciele, podľa ktorých mali všetky členské štáty dokončiť skúšky zhody). Takéto podrobné monitorovanie je potrebné, aby bolo zavádzanie decentralizovaných transeurópskych systémov zvládnuteľné a aby sa zabránilo dodatočným nákladom na prevádzkovanie starých a nových systémov v prípade rozšíreného časového rozpätia na zavedenie nových systémov.

Pokiaľ ide o zavedenie **programu ICS2**, po **úspešnom nasadení verzie 1 systému ICS2** sa pozornosť presunula na zabezpečenie hladkého vývoja verzií 2 a 3. Členské štáty teraz zameriavajú svoje úsilie na včasné zavedenie verzie 2.

Komisia poskytla národným správam a hospodárskym subjektom pri ich činnostiach súvisiacich s vývojom verzie 2 systému ICS2 túto podporu:

- vytvorenie špecializovaného fóra a organizácia špecializovaných webových seminárov, podpora prostredníctvom často kladených otázok a organizácia pravidelných transeurópskych koordinačných plenárnych schôdzí týkajúcich sa ICS2 s účasťou všetkých členských štátov, jednotlivých hospodárskych subjektov, odborových zväzov a medzinárodných organizácií,
- podrobné a nepretržité monitorovanie, plánovanie vnútroštátnych a obchodných projektových plánov s cieľom zabezpečiť ich súlad s centrálnym plánovaním Komisie pri všetkých relevantných čiastkových cieľoch súvisiacich s dodaním IT systémov. Komunikačné kampane pozostávajúce z rôznych aktivít vykonávaných počas zavádzania programu ICS2 vrátane vytvorenia obsahu na webovej stránke GR TAXUD k programu ICS2, kampane v sociálnych médiách a priamej komunikácie so zainteresovanými stranami a multiplikátormi,
- online odborné školenia a školiace materiály,
- uverejnenie prehľadov špeciálne pripravených pre hospodárske subjekty z tretích krajín, prezentácie na podujatiach organizovaných GR TAXUD alebo obchodnými subjektmi, sprístupnenie dokumentácie k verzii 2 systému ICS2 vo verejnej knižnici v CIRCABC.

**Pokiaľ ide o transeurópske systémy, ktorými sú fáza 5 systému NCTS a systém AES**, Komisia naďalej využíva kľúčové ukazovatele výkonnosti „štvrtročného monitorovacieho programu národných správ“ na pravidelné posudzovanie pokroku a upozorňovanie na prípadné problémy v dostatočnom predstihu. Okrem toho Komisia na podporu členských štátov pri vývoji a zavádzaní ich vnútroštátnych zložiek pre transeurópske systémy vytvorila „koordinačný program národných správ“, ktorý zahŕňa tieto činnosti:

- špecializovanú asistenčnú službu,
- stovky virtuálnych stretnutí s odborníkmi a manažérmi na prevádzkovej úrovni, ako aj na úrovni stredného a vyššieho manažmentu, aby sa zmiernilo riziko oneskorenia zo strany členských štátov. Individuálna podpora pre každý členský štát s cieľom poskytnúť mu bezproblémovú skúsenosť s testovaním, čím sa urýchli pripravenosť členských štátov a zmiernia sa ich technické riziká,
- program odbornej prípravy so zameraním na prvú vlnu členských štátov, ktoré začínajú so skúškami zhody v roku 2022,
- informovanie obchodníkov o pokroku a plánoch členských štátov,
- Komisia predložila Koordinačnej skupine pre elektronické colníctvo a Skupine pre colnú politiku správu o priebežnom pokroku členských štátov a ostatných signatárskych strán Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime, ako aj aktuálnu správu, ktorá poskytuje prehľad kľúčových ukazovateľov výkonnosti súhrmných vnútroštátnych plánov. Komisia vydala štvrtročnú konsolidovanú správu o pokroku pri prechode na fázu 5 systému NCTS aj prechode na systém AES od prvého štvrtého roka 2021.

Pokiaľ ide o **fázu 1 systému CCI**, v nadväznosti na výsledky opakovaných stretnutí organizovaných Komisiou sa členské štáty vyzývajú, aby si včas vybrali poskytovateľa IT systémov a vopred naplánovali interné zdroje, aby mali dostatok času na vývoj, testovanie a zavádzanie. Komisia zároveň odporúča, aby sa skúšky pripojiteľnosti systému CCN2 uskutočnili súbežne s vývojom alebo pred ním a aby sa skúšky predbežnej zhody vykonávali súčasne s vývojovými činnosťami.

Vo väčšine členských štátov prebieha celková obnova colných IT systémov, ktoré sa prispôbujú novým colným postupom v súlade s CKÚ. Väčšina členských štátov však plánuje v prípade transeurópskych systémov dodržať lehotu 1. decembra 2023. Členské štáty pokročili v príprave špecifikácie a vo vývoji, niektoré prostredníctvom skúšok zhody a iné v súvislosti s prepojitelnosťou s centrálnymi službami. Čo sa týka fázy 1 systému CCI, systému AES a fázy 5 systému NCTS, väčšina členských štátov ich plánuje uviesť do prevádzky až v posledných dvoch štvrtrokoch roku 2023 (jasný posun ku koncu časového rozpätia na zavedenie). Z tohto pohľadu **bude potrebné mimoriadne úsilie a včasná reakcia členských štátov na odstránenie oneskorení**. Členské štáty sa vyzývajú, aby boli transparentné vo svojich vnútroštátnych projektových plánoch, pričom by mali zvýšiť prioritu týchto projektov a pripraviť „plán B“ na zabezpečenie kontinuity svojich činností.

## 5. ZHRNUTIE A ZÁVERY

Po dôkladnom vyhodnotení pokroku v zavádzaní IT systémov podľa CKÚ s využitím rôznych nástrojov (prieskumov, dvojstranných stretnutí, virtuálnych hovorov, vnútroštátneho plánovania atď.) možno konštatovať, že **členské štáty čelia oneskoreniam a výzvam pri zabezpečovaní zavedenia elektronických systémov podľa CKÚ v stanovených lehotách**. V roku 2022 sa pozornosť sústredila najmä na vnútroštátne projekty, a to oznámenie o príchode, dočasné uskladnenie, oznámenie o predložení tovaru; modernizácia vnútroštátnych systémov dovozu a osobitné colné režimy –zložka 2, pre ktoré je zákonná lehota podľa CKÚ stanovená na koniec vykazovaného roka.

Vzhľadom na riziká identifikované v predchádzajúcej správe Komisia prijala opatrenia na dôkladnejšie monitorovanie pokroku vnútroštátnych projektov a na poskytovanie podpory členským štátom v súvislosti s vnútroštátnymi postupmi a systémami dovozu. **Väčšina členských štátov však nebola schopná náležite zmierniť riziká uvedené v predchádzajúcich správach a v prípade vnútroštátnych projektov týkajúcich sa vstupu a dovozu s dátumom zavedenia 31. decembra 2022 skutočne došlo k oneskoreniam**. Vzhľadom na komplikácie pri dosahovaní pokroku v zavádzaní systémov mnohé členské štáty oznámili oneskorenia v rámci týchto projektov a predložili Komisii formálnu žiadosť o výnimku v súlade s článkom 6 ods. 4 CKÚ, v ktorej žiadali o predĺženie lehôt na zavedenie systémov. Členské štáty uviedli, že najdôležitejšími príčinami týchto oneskorení boli obmedzené zdroje, zložitost' projektov a ich integrácia, množstvo povinností, ktoré treba implementovať prostredníctvom colných systémov, zmluvné otázky a určité vonkajšie faktory, ako napríklad vplyv pandémie COVID-19, brexitu a vojny na Ukrajine na colníctvo. Komisia starostlivo posúdila žiadosti o výnimku a odôvodnenia, ktoré poskytli jednotlivé členské štáty, z hľadiska konkrétnych okolností. Výsledkom bolo schválenie viacerých (nie všetkých) žiadostí členských štátov o výnimku, ako sa uvádza v príslušných vykonávacích rozhodnutiach Komisie<sup>11</sup> pre vnútroštátne systémy týkajúce sa vstupu a/alebo dovozu. Oneskorenia pri zavádzaní týchto vnútroštátnych systémov ohrozujú včasné

---

<sup>11</sup> Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2023/235 z 1. februára 2023, ktorým sa udeľuje výnimka, o ktorú požiadali určité členské štáty podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 s cieľom používať pre oznámenie o príchode námorného plavidla alebo lietadla iné prostriedky výmeny a uchovávaní informácií než techniky elektronického spracovania údajov.

Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2023/234 z 1. februára 2023, ktorým sa udeľuje výnimka, o ktorú požiadali určité členské štáty podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 s cieľom používať pre oznámenie o predložení tovaru v súvislosti s tovarom prepravovaným na colné územie Únie iné prostriedky výmeny a uchovávaní informácií než techniky elektronického spracovania údajov.

Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2023/236 z 1. februára 2023, ktorým sa udeľuje výnimka, o ktorú požiadali určité členské štáty podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 s cieľom používať pre vyhlásenie na dočasné uskladnenie týkajúce sa tovaru predkladaného colným orgánom, ktorý nie je tovarom Únie, iné prostriedky výmeny a uchovávaní informácií než techniky elektronického spracovania údajov.

Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2023/237 z 1. februára 2023, ktorým sa udeľuje výnimka, o ktorú požiadali určité členské štáty s cieľom používať iné prostriedky než techniky elektronického spracovania údajov na výmenu a uchovávanie informácií súvisiacich s colným vyhlásením na tovar prepravovaný na colné územie Únie podľa článkov 158, 162, 163, 166, 167, článkov 170 až 174 a článkov 201, 240, 250, 254 a 256 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie.

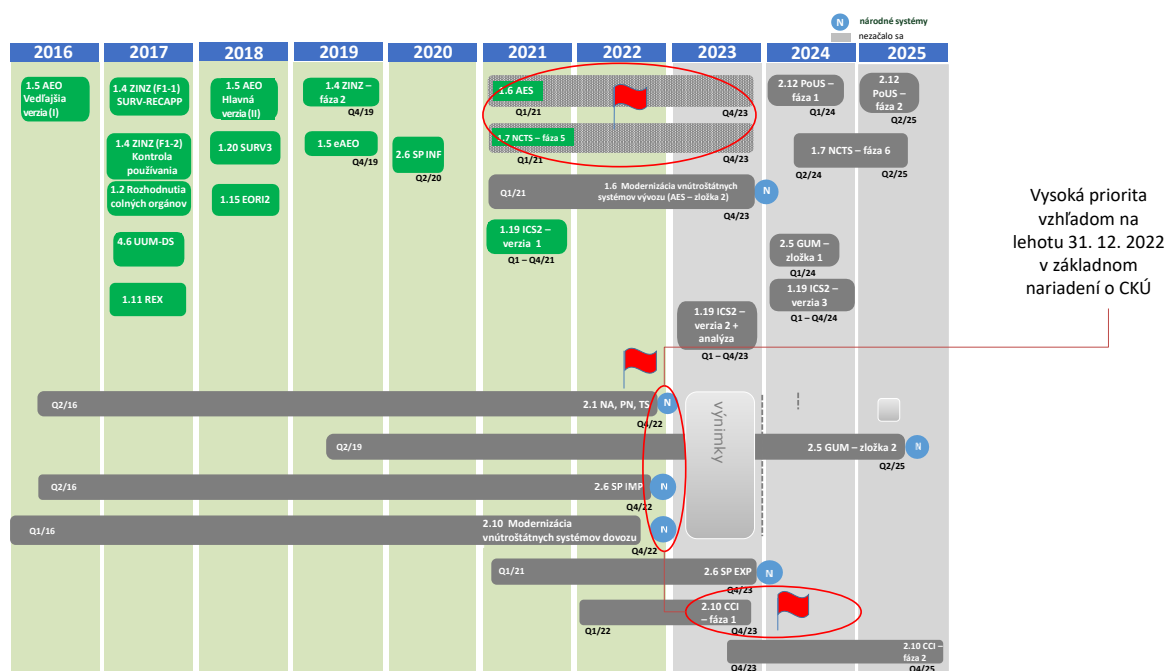


zavedenie zostávajúcich transeurópskych systémov, keďže zavedenie viacerých systémov bude vtlesnané do kratšieho časového rozpätia a prebehne v období, ktoré bude bližšie ku konečnému termínu.

Okrem toho sú oproti minulému roku **ovplyvnené aj transeurópske systémy**, keďže ďalšie členské štáty hlásia oneskorenia vo vývoji verzie 2 systému ICS2, fázy 1 systému CCI, systému AES a fázy 5 systému NCTS. Na základe týchto skutočností hrozí, že prechodné obdobia, ktoré členské štáty ponúkajú svojim obchodným komunitám, budú čoraz kratšie, ak nie úplne zrušené v dôsledku nutného prechodu metódou „veľkého tresku“. Má to vplyv na prebiehajúce prípravy obchodnej komunity na zavedenie nových systémov a ich prepojenie s colnými orgánmi, zatiaľ čo skutočné výhody pre obchodníkov, ktoré prinesie táto digitálna transformácia CKÚ a projekty, ako je CCI, sa prejavujú až v neskoršej fáze ku koncu celkového prechodného obdobia podľa CKÚ. Vzhľadom na predĺžené obdobie chýbajúcej harmonizácie bude mať dlhšie prechodné obdobie negatívny vplyv aj na tie členské štáty, ktoré sa stihli pripraviť, a na tých obchodníkov, ktorí pôsobia vo viacerých členských štátoch.

**Členské štáty budú musieť prehodnotiť svoje stratégie, zdroje a prístupy k riadeniu, aby zabránili preneseniu oneskorenia aj na iné projekty.**

Podrobnejšie informácie o plánovaní a stave každého projektu sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie zverejnenom spolu s touto správou. Súhrnný prehľad plánovania a pokroku, ako aj rizík, ktoré sú označené červenou vlajkou, ponúka Obrázok 2.



Obrázok 2 – Plánovanie projektov podľa pracovného programu CKÚ

Členské štáty a Komisia naďalej pracujú na dodržiavaní zákonných lehôt, pričom obe strany sa navzájom a pravidelne informujú o svojom pokroku a informujú o ňom aj obchodníkov. Treba konštatovať, že napriek vzniknutým oneskoreniam členské štáty prejavujú veľkú ochotu a úsilie prijať ďalšie zmierňujúce opatrenia na riešenie problémov.

Komisia bude naďalej pravidelne monitorovať situáciu prostredníctvom posilnených požiadaviek na podávanie správ podľa CKÚ, štvrťročných monitorovacích a koordinačných programov národných správ pre transeurópske systémy a prostredníctvom plenárnych a dvojstranných stretnutí s členskými štátmi s cieľom riadiť zavádzanie IT systémov podľa CKÚ smerom k úspešnému dokončeniu do konca roka 2025.

Komisia zváži aj ďalšie konkrétne opatrenia na posilnenie svojej podpory pre členské štáty počas nadchádzajúcich rokov, napríklad poskytovaním technickej pomoci.